

Flaskposten nr 1. 1991 Årg 9

Flaskposten

Styrelse

Ordförande
Björn Thunberg

Sekreterare
George Engström

Kassör
Erik Lindholm

Ordinarie ledamot
Rune Lilja

Finns flaskskepp finns på biblioteket

Flaskskeppare Finn Jensen från Bankeryd har sjösat ett helt knippe skepp på biblioteket i Habo. Där kommer de att segla omkring i sina flaskor till den 26 november. Och ett par dagar i veckan kommer skeppsbyggaren själv att finnas i utställningslokalen för att visa hur man pillar in skepp i flaskor.

Finn Jensens flaskskepp är miniatyrer av skepp som finns eller har funnits. Med åren har han stiftat nära bekantskap med 75 båtar, stor och små om vartannat. Och han kan också historien kring de båtar han ger sig i kast med.

Det här intresset föddes hos Finn 1973 då han besökte Flaska Peters museum på Ärö i Danmark. Ett flaskskepp skulle han köpa med sig hem, tyckte han. Ända tills han hörde priset. Då slog han bakut. Köpte med sig en ritning i stället. Och så drog han igång.

Att det är ett riktigt pilljobb kan utställningsbesökarna i Habo övertyga sig om under några timmar på tisdagseftermiddagar respektive lördagsförmiddagar. Då kommer Finn att finnas på biblioteket och visa hur sådana här småbyggen går till och hur man får in dem i en flaskor.

Finn gör det inte lätt för sig heller. Titanics undergång exempelvis hade varit lättare gjord om han vänt skeppet mot flaskhalsen. Men inte då. Nu tog det honom en vecka bara att få på skorstenarna och därefter deras ångrör som for åt alla håll i flaskan.

Vättern-skuta

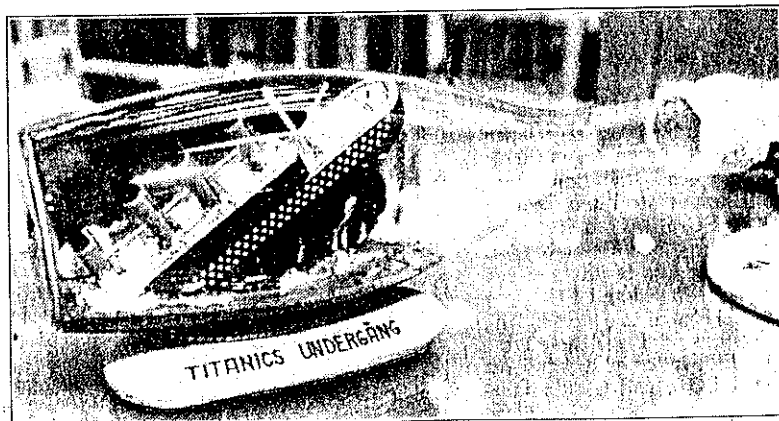
En Vättern-skuta finns med i samlingen också. Stupen Freja som byggdes i Baskarp 1874 och seglade med frakt på Vättern.

Hundraårsminnet av Evert Taubes födelse har satt sina spår även i Finns skeppsbyggande. Där finns Elinor som Evert seglade till Utö med och som han sjunger om i sina visor.

Finn Jensen med Wyoming, hans hittills enda sexmastade flaskskepp.

Titanics undergång kostade Finn Jensen både tid och tålmod. Skorstenar och ångrör vill bara leva sitt eget liv i flaskan.

Forts på
sid 12.

BANKERYD 1 NOVEMBER 1990.

Rapport från ett skeppsvarv i Småland!

Sen min pension -88 har jag ökat aktiviteten på båtvarvet och fartyg efter fartyg stora och små, Fullriggare, Skonare, Barkfartyg osv lämnar varvet som ett rinnande vatten.

Fördelen med att bo i Småland är närheten till Glasbruken och som för mig upplevs som julafton varje gång det blir en köprunda i GLASRIKET för att där inhandla mina flaskor i alla former och storlekar passande till mina Fartyg. Fortfarande tar jag mig en promenad till Vätterstranden, för att leta efter drivved passande som ställning till mina flaskskepp. Efterhand har jag fått ett litet lager av vridna och konstnärliga grenar som under lång tid slipats fina i vågorna vid strandkanten i Bankeryd.

Sommaren - 89. befann jag mig ombord på fullriggaren JARRAMAS ett skolfartyg, som byggdes år 1900 och som för närvarande ligger förtöjd i Karlskrona hamn och här blivit en stor turistattraktion. I juli månad hade jag en utställning under däck, med ca. 20 fartyg samtidigt demonstrerade jag för turisterna hur man tillverkar ett flaskskepp. Press och Radio hade bevakat utställningen, som i sin tur gav en hög besöksfrekvens.

Att befinna sig ombord på en fullriggare i det vackra Karlskrona och här få utföra sitt stora intresse FLASKSKEPP: Det är livet det!

En del av mina alster gick åt till hugade spekulanter.

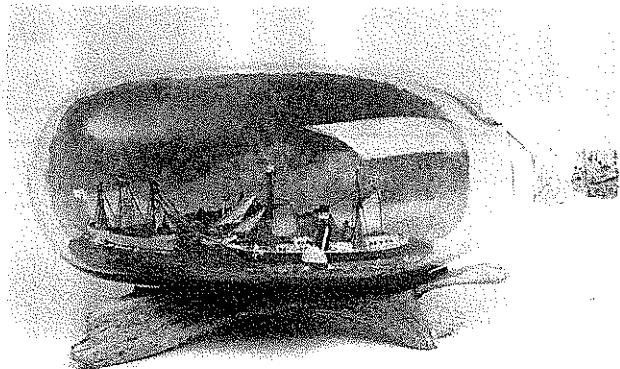
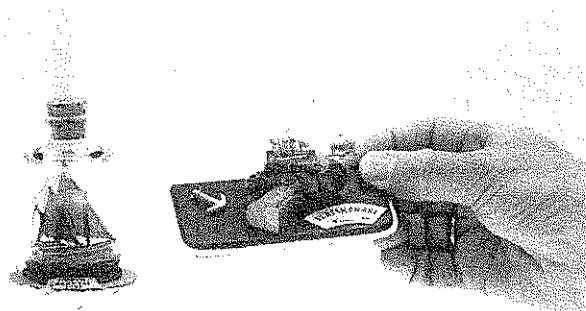
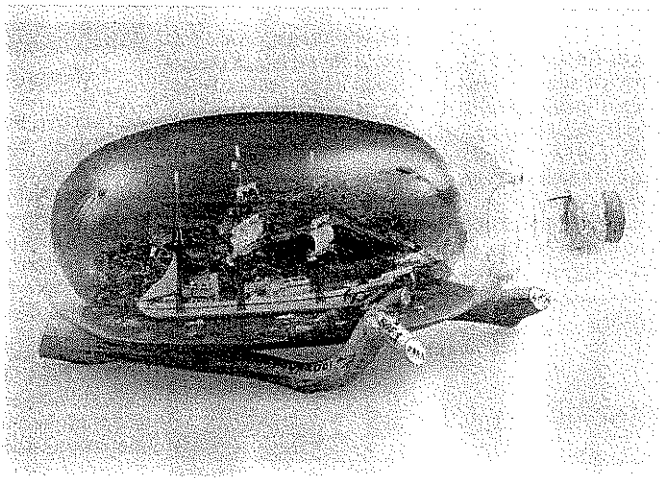
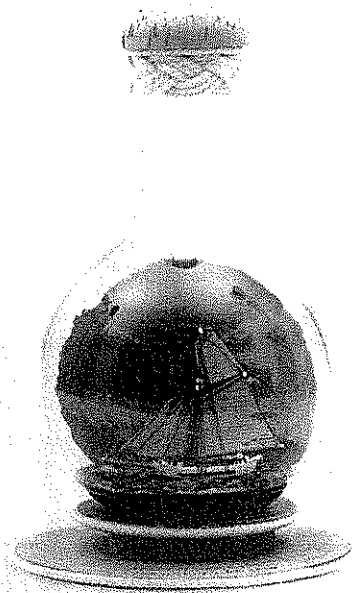
På Stadsbiblioteket i Jönköping hösten - 89. hade jag min nästa utställning här visades ett 30 tal fartyg och publiken fick ta del av hur man bär sig åt med införandet i FLASKAN? Visningen pågick en månad och uppskattades av flera tusen besökande. Våren -90 deltog jag ytterligare i en utställning på samma bibliotek. Nu var det Evert Taubes 100 års jubileum som skulle firas då hade jag endast en flaska med den var specialblåst av Gränna Glashytta den skulle rymma Everts barndomshem VINGA FYR och med bostäder fyrbåk brygga m.m. Fartygen var barken BALLADEN, hjulångaren PRINCESS OF WALES samt bohus ekan som användes av MAJ på Malö. Alla 3 fartygen ju mycket omtalade i hans berömda visor.

I nästa månad väntar en utställning i Habo som ligger i Västergötland, även den kommer att bli en utmaning.

Jag försöker finna nya vinklar, när jag pillar med mina Flaskskepp och söker gärna lite dramatik i flaskorna, kanske ett fartyg som utsatts för en svår orkan eller ett som mislyckas med en stagvänning i engelska kanalen, ibland bygger jag hela klippmasivet inne i flaskan och som regel alltid en flaska från GLASRIKET I SMÅLAND.

Skepp Ohoj

Frank Jensen

Barken Viking på butelj

Barken Viking och U-137. Det är några av de skepp som just nu är under produktion i Mölnadal. Det rör sig om flaskskepp och MP har besökt skeppsbyggarna. — Sidan 28 —

Flaskskeppare

Säkert är det många som har beundrat de små mästerverken byggda inne i en flaska. Det är inte utan att man blir imponerad, vid studie av dessa tidigare byggen, med tanke på de förhållanden under vilka de färdigställdes. Mörka, rullande, stämpande och fullpackade skansar. Grova nävar vana vid tackel och tåg, verktygen var de som normalt användes ombord.

Hur byggs flaskskepp? Vi fick ett tips och åkte en kväll ut till polisstationen i Mölnadal. Där träffade vi initiativtagarna till kurser i flaskskeppsbygge: Thomas Rosén och Lars Pettersson.

— Det var en gammal idé, säger Lars, och knuffen vi fick var att vi såg en annons

om flaskskeppsbygge i Stockholm — Sveriges baksida. Thomas ordnade med lärare, den inte helt okände Dag Edvardsson på Hönö. Och på den vägen är det. Första kursen startade i januari 1985.

Vanliga fartygsmodeller byggdes för tusentals år sedan. Man har till exempel funnit båtmodeller i Tutanchamons grav och i andra egyptiska kungagravar. Tidpunkten för att bygga skepp i flaska är något osäker. En teori är att när de slanka klip perskeppen började byggas i mitten på 1800-talet, så gav dessa inspiration till att bygga och placera dem i flaska.

Olika modeller var under arbete vid MorgonPostens besök. Lars Pettersson med

Thomas Rosén

Lars Pettersson

en fiskebåt, Bengt Hermanson med barken Viking. Thomas Rosén med en linbana, stolpar, linör, korgar och så vidare. Ett populärt motiv bland ungdomarna var den ryska ubåten som gick på grund i Karlskronas skärgård, Mats Rydström arbetade med U-137.

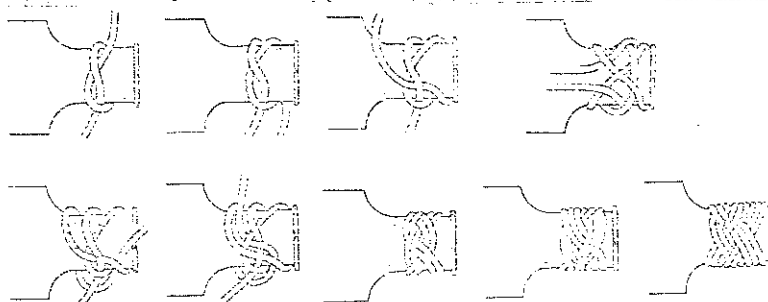
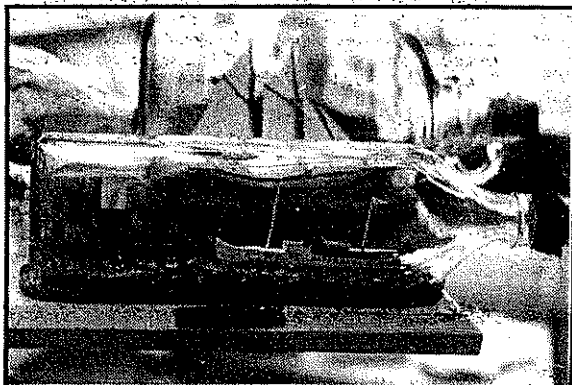
Verktygen tillverkas av oss själva, berättar Thomas, det gäller att ha fantasi. Grundmaterial är svejstråd som tillföres olika föremål, till exempel pensel, en bit rakblad, en nål och så vidare. Plastlina till hav, färgen är vattenlös lackfärg.

När man hittat båtmodellen att bygga och flaskan den skall placeras i, så gäller det att få båten skalenlig. Förut-

om att se till att modellen kan passera flaskhalsen, gäller det att se till att glaset är av god kvalitet.

Så kommer det stora ögonblicket, alla prov har gjorts utanför flaskan, nu gäller det att få den på plats. En kontroll på alla linor som skall resa master, rår, eventuella segel och så vidare. Bli resultatet lyckat får man med egen fantasi och instrument placera andra smådetaljer på rätt ställe.

I Thomas Roséns instruktionsbok under momentet, när man för in skrovet med master, tackel och tåg, står det: "Undvik svordomar vid detta moment"! En uppmaning som troligen kan vara svår att uppfylla.

Skellefteå den 19 okt 1990

BB

Minnen sviker...

Har jag meddelat ny adress till föreningen?

Snälla Du, kolla det.

Fick ett papper idag ang torsdagsträffar på Finngrundet.

Brevet kom till min gamla adress i Mölndal.

Sedan början av juli månad finns jag här uppe i högen Nord.

Började att tjänstgöra mitten av augusti.

Lämna min nya adress till den som håller i brevutsändandet; Erik, eller vem det är.

Vidare vill jag meddela, att jag saknar den kära tidskriften! Nu är det länge sedan jag "drabbades" av nya färska rader med flaskskppsnyheter.

Hoppas att jag ej glöms bort nu när jag dragit norröver.

Funderar så smått att försöka få igång ngt här i stan. Åtminstone bland kollegorna.

Tills vi hörs:

Må väl och många hälsningar

Ohoj, Björns, Eriks, George och andre medlemmar av Flaskskippare!
Mycket tack för korten och breven från 01-18!

FEB 7, '91

Jag hoppas att besök Stockholm på sommaren av '91. Mitt motto af Charles W. Morgans skulle förhoppas jag kommas tillbaka på mai eller juni.

Det är alltid glad Sverige att besök. Det är mycket tack för breven!
Lundit!

Funnebillade av 50 SK medlemsavgiften. Vi ses på sommaren!

RALPH W. PRESTON
OAK HILL ROAD, RD 2 BOX 2
HINESBURG, VT 05461
USA

Ralph

AIR MAIL

Anders fick en ljus idé

Bygger skepp i glödlampor

Anders Olsson, 16 år, är självlärd när det gäller skeppsbyggeri. Genom att titta i och läsa böcker och kataloger hittar han sina modeller.

Den minsta är knappt större än en tumnagel. Men allt finns med. Skrov och segel är på plats och det kan inte ha varit en enkel match att få in skutan i den lilla glödlampor.

Anders Olsson, nybliven 16-åring, har byggt flaskskepp i flera år.

Men det blir en hel del lampskepp också. En idé som han är så gott som ensam om är att bygga in skeppen i uttjänta glödlampor.

Anders, som går i nionde klass, bor lite avsides till. Kanske är det därför som han gärna ägnar sig åt sin hobby att bygga modeller av skepp.

— Det är besvärligt att ta sig härifrån med bussen så det är klart att jag oftast är hemma efter skolan, säger Anders.

Jagar lampor

Det tog ett antal glödlampor och många timmar innan Anders kom på hur han skul-

le lossa lampans sockel utan att förstöra hela lampan. Men nu kan han knepet och är ständigt på jakt efter ovanliga glödlampor.

— Jag har en äldre släkting som också bygger flaskskepp. Av honom har jag fått en del ovanliga lampor som inte längre tillverkas, berättar Anders.

Började vid tio

Skeppsbyggeriet började när Anders var i 10-årsåldern. Han är helt självlärd och har prövat sig fram för att hitta bra metoder. Fartygsmodellerna hittar han i böcker och kataloger.

— Jag köper inga färdiga modeller utan gör allt från grunden. Jag tittar på bilderna, mäter noga upp proportionerna och ritar sedan en modell av skrovet, berättar Anders.

Lärt mycket

Det som inte syns på bilderna läser han sig till. Han har lärt sig mycket om fartyg under de fem-sex år han har hållit på.

— Krigsfartyg, till exempel, är alltid rundare framtill, säger Anders.

Det blir mest mindre skutor som tar form i verkstaden intill familjens hus i Röset. Både föräldrarna sysslar med hantverk på heltid så Anders har att bråsa på.

— Det blir väl så att om det finns utrymme nog att hålla på med hobbyarbete så växer intresset, säger pappa Rolf.

— Det går i perioder, säger Anders själv. Ibland håller jag på väldigt mycket. Det kan hända att jag får större beställningar och då blir det en hel del.

I Japan

Anders bygger inte bara fartygsmodeller. En och annan bil har det också blivit. En av hans bilmodeller, inbyggd i en glödtampa förstås, finns på ett kontor i Japan.

— Det tar ungefär en dag att göra en modell om man räknar i effektiv tid. Jag bygger ofta två eller tre av samma sort åt gången. Men

blir det för många av samma modell blir det tråkigt. Det är roligare att pröva nya modeller och försöka lösa de problem som kan uppstå, berättar Anders och erkänner att han ibland blir så irriterad att han slänger arbetet i golvet.

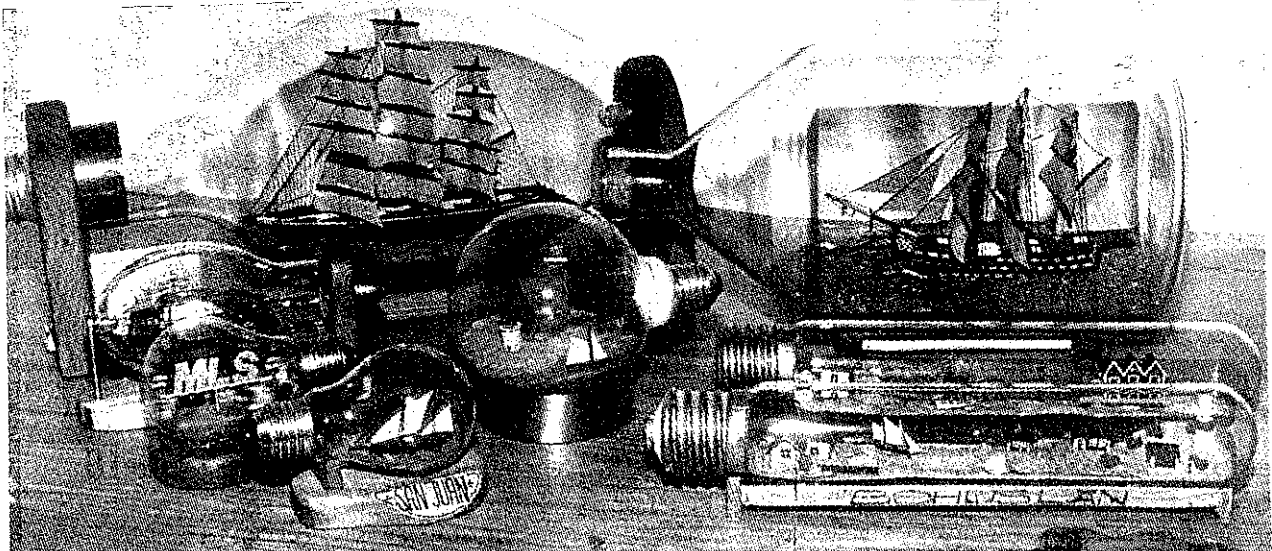
— Men inte flaskorna eller lamporna. Det blir så jobbigt att städa upp då, säger han och skrattar.

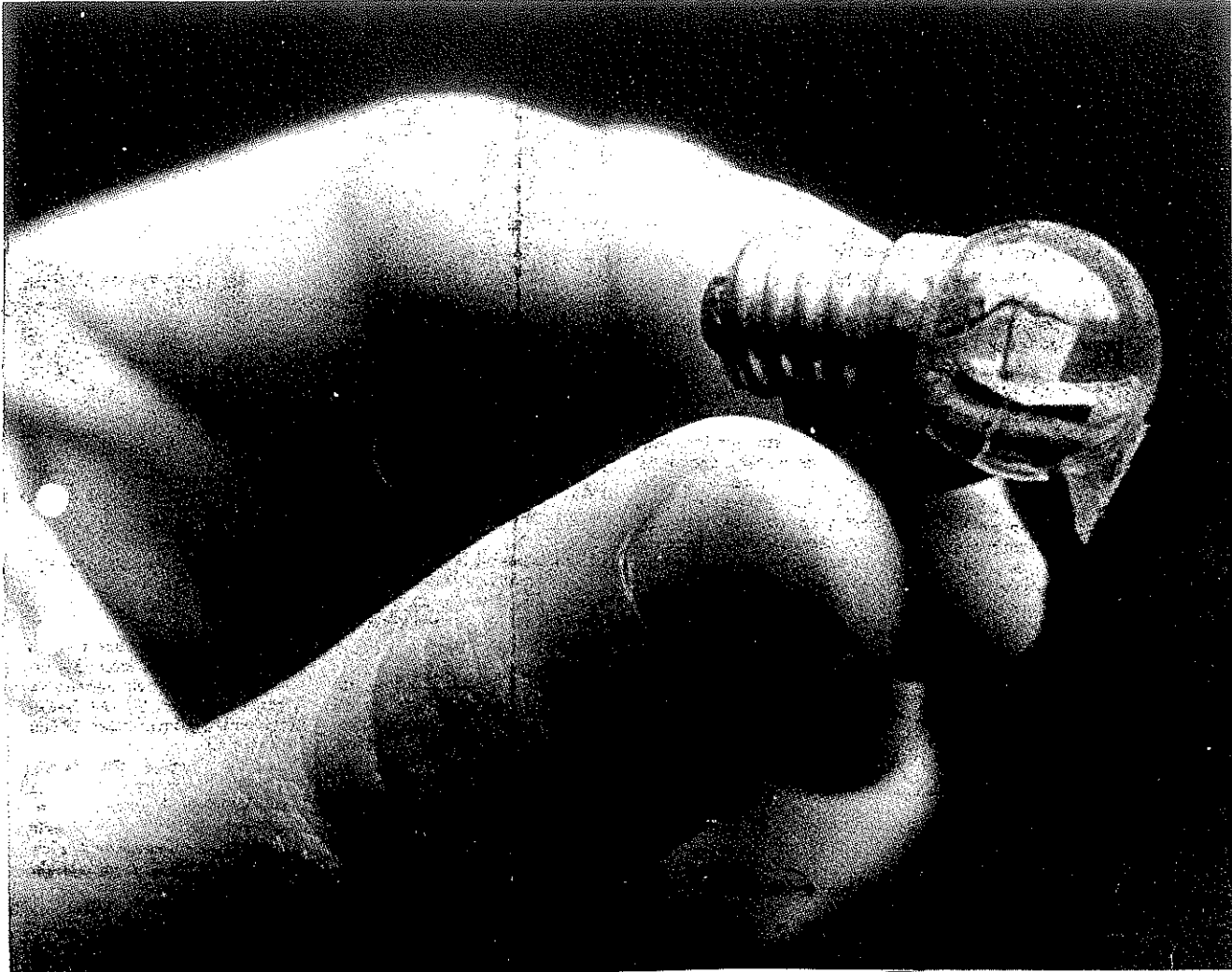
Inte på heltid

Eftersom han går sista året i grundskolan är det snart dags att välja inriktning på den blivande yrkesutbildningen. Men Anders tror inte att han kommer att gå i föräldrarnas fotspår och syssla med hantverk på heltid.

— Jag vet inte riktigt vad jag vill göra. Det blir nog något tekniskt, säger han.

KARIN NILSSON

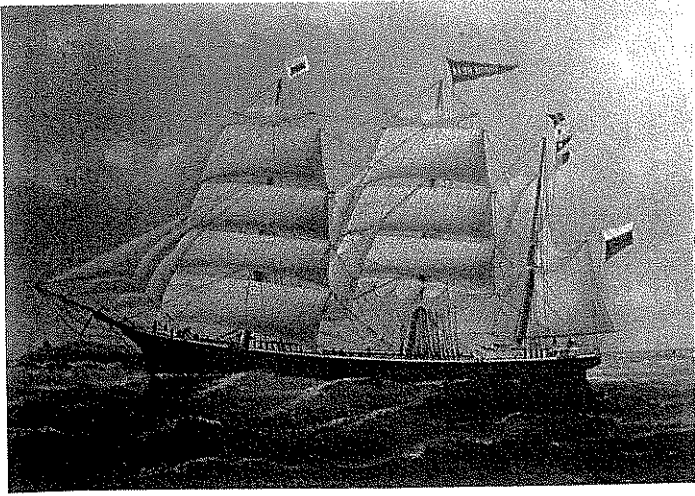
Den minsta av Anders modeller ryms i denna lilla glödlampa. Det gäller att vara utrustad med tålamod för att göra skepp i sådant miniformat.

Bilder: HARRY NICOLAISEN

← Skepp i alla storlekar petar Anders in i lämpliga flaskor och uttjän-ta glödlampor. I en del blir det hela bohus-länslandskap med röda stugor och glittrande hav.

Med hjälp av pinnar med krokar i ena änden och vinklade penslar kan Anders resa seglen och också måla skeppet i efter-hand om det skulle behövas.

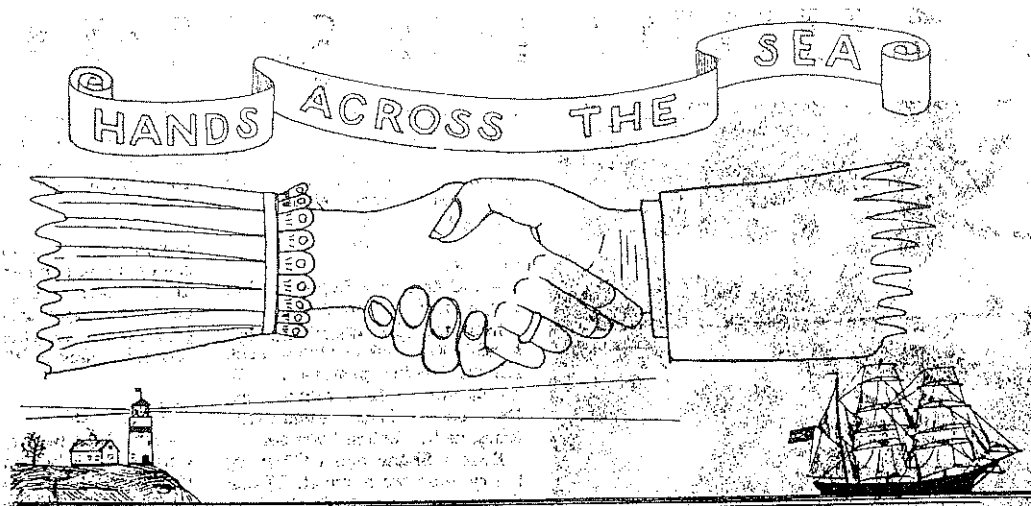
Singapore 16/2/1991
 Hej!
 Är i Singapore 3
 1 vecka. Reser till
 Korea 17/2 för att
 ta över OBC FRONT
 DRIVER.
 Hälsningar
 Sten L.

SINGAPORE 15c SINGAPORE 15c

SWEDEN

The \$80 million theme park at Haw Par Villa on 9.5ha land area is a wonderland of Chinese mythology and legends.

DISTRIBUTED BY: ASSOCIATED MARKETING AGENCY PTE. LTD. LP125

Vara fin och pina skinn

BIBELN lär oss att tatuering varit i bruk sedan årtusenden. Och än i dag använder sig färgade folkslag ofta av vad man kallar relief-tatuering, dvs effekten förstärks genom konstlade förhöjningar i huden. Hemskt, inte sant? Nu till oss själva.

Tatuering började med en blå punkt i bägge tumgreppen, som pojkar stack in på varandra till tecken på fostbrödralag. Denna bragd slutade vanligtvis med förmaning av mor och, som extra förplägnad, stryk av far. Nästa scen tilldrar sig i Hull.

Här satt en eftermiddag en underlig dekisfigur på förluckan. Han hade brett ut schablonteckningar till tatueringar. Seglande skepp; ett kors som stod på en klippa kallades "Rock of ages" (Evighetens klippa). Skeppet som försvinner i vågorna omringrat av en livboj kallades "Sailor's grave", två händer som möttes från strand till strand var försedd med texten "Hands across the sea". Sedan fanns undersköna damer, både med och utan fiklonöy, geishor och indianskor, ackert bemålade i rött, blått och grönt. Det klämmigaste var i alla fall de kinesiska drakarna och ormar, som antingen kröp fram ur en dödskafe eller kunde göras så långa att de kunde lindas om hela kroppen. Deita, förklarade den engelske tatueringaren, var "pene", brilleslanger, för han kunde också tala lidt norskt.

TROTS DEN FINA reklamställningen var det ingen ombord som ville tatuera sig. En av lättmatroserna hade på högra armen symbolerna "Tro, hopp och kärlek", samt namnet Elsa.

— Gick det inte att få bort det där retfulla namnet för...?

Det behövdes inte många utläggningar, tatueringaren förstod så

väl. Det var inte första gången han var med om en namnförändring.

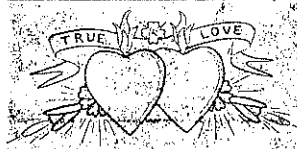
— Jo, det skall gå så galant, om bara... Och så höll han upp en liten flaska med en vit vätska. Den skulle han sticka in på Elsa och hela grannlåten med förresten. Det var ju bara ett eländigt kläparjobb. Allt skulle sedan försvinna som genom en trollslag bara skinnen blev läkt. Så började instickningen och tatueringaren förklarade att det mystiska preparatet delvis var kvinnomjolk och därför osvikligt.

Tatueringaren hade en liten flaska "mirakelmedicin" och med den som hjälp lyckades han övertala lättmatrosen att i stället för det "borttagna", namnet sticka in en ny bit med Anna.

På hemresan från Hull hade lättmatrosen både Elsa och Anna med symbolerna tro, hopp och kärlek samt en blomstergärland runt det hela.

Tatuering var ej bland sjömännens så vanligt som man ytligt sett skulle kunnat tro. Med undantag för ankaret på armen och en ring på fingret var en verklig deep water sailor mindre ofta tatuerad på själva kroppen.

UNDER SEGELFARTYGENS TID var rymning ganska vanligt om man ville då inte gå ikring med igenkänningsmärken. De ambulerande tatueringarna gick hel-

ler inte så ofta ombord i segelfartygen, då de riskerade att helt enkelt bli hiyade iland av de äldre matroserna. I stället etablerade de sig i någon bakgåta nära hamnen, med resultat att tatueringens bruket spred sig bland andra yrkesgrupper. Sjömansmissionen och sjömansvårdens propaganda bland sjömännen var även en starkt bidragande orsak till att tatuering inte var så vidare populär. I stället blev det "style" att försöka bli av med de misspråkande dekorationerna, t ex med hjälp av sur mjölk (som sällan var effektivt) och lapis (självfortyr).

Genom införande av den elektriska nålen blev det möjligt att få bättre bilder och bättre utförda anteckningar. Instickningen var ej heller fullt så smärtsam. Sjömännen fick ett skepp på bröstet som yrkesbeteckning och eidaren en ångare, en propeller samt skyffel och slice-spettet. "Sleva" i Göteborg och "Tatuerkalle" i Stockholm var välkända konstnärer med schabloner och anilin som skrapats även penna.

ATT FÅ BLI TATUERAD av en kines eller japan ansågs som det mest idämniga. Inte att undra på förresten, då deras arbete utmärkte sig för en utsökt linjeföring och läckra schatteringar. Ursprungligen endast i blått (kobolt), men sedan tillkom även rött (cinnober) och grönt (kromoxid). Gult (kadmium) lyckades sämre och därför såg man sällan den svenska flaggan, men mera ofta den norska, danska och amerikanska — även på svenska sjömän.

Filippinos, kanaker, kineser

och japaner använde sig förr av en liten klubba, vari nålarna var fästade. Med rappa, lätta slag inhamrades mönstret. Namnet tatuering kan ha uppkommit just på grund av detta tillvägagångssätt. Orden ta ta betyder på kinesiska att slå, hamra och även döda.

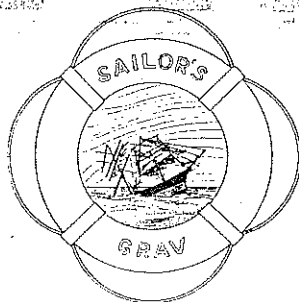
Ordet tatto, på engelska tattoo, är enligt en del lexika av holländskt eller lagviskt ursprung, en militärisk signal på trumma eller trumpet. Om man betänker att holländska sjömän var bland de tidigaste som hade förbindelse med Östern, går förklaringen ganska väl i lås.

Till sist kan nämnas ett tatueringssätt som sedan gammalt varit känt av skandinaviska sjömän, särskilt valfångare och fångstmän; krufmetoden. En mycket smärtsam metod, då de små krutkornen brände sig in i skinnen.

Tiöm sjömanspoesin, visan och de berättande rimkväderna, nämns aldrig tatuering. Egentligen ganska märkligt men det tyder på att det ursprungligen inte var populärt enbart hos sjömän. I svensk skönlitteratur skall ju alltid en sjöman vara tatuerad för att enligt författarens mening bli riktigt stiltrogen. En av Hjalmar Söderbergs vackraste noveller bär titeln "Det blå ankaret".

JAN DAVIDSSON

Göteborg, den 17 februari 1990.

Byern Strunberg
Hångöholms backen 54
127 40 Kätholmen

Jeg skriver på dansk, selvom jeg har bost i Göteborg i næsten 25 år. Jeg er ligesådan som Finn Jensen - ombudt i Flakparten nr. 1 1989 - også fra Ramdiss - jeg har også før indsendt fotografier - men da de var i farver, kunne de ikke anvendes. Jeg sender nu nogle fotografier i sort-hvidt (svart-hvid) af en del af de flakskibe, jeg har bygget, en del har jeg foretst ved - og nogle er i sømestugan. Bløndt de ikke er også "Gerda av Giffi", som var rikt i Flakpart nr. 1 1989. - jeg har her fotograferet "Gerda" før og efter den kom i flakke. Jeg har også bygget modelstille - som jeg også sender foto af. Lynd bare, at der er så langt til Stockholm - så man kan ikke komme med til klubmøde, her på vestkysten byder man ikke, der er nogle aktiviteter i den retning.

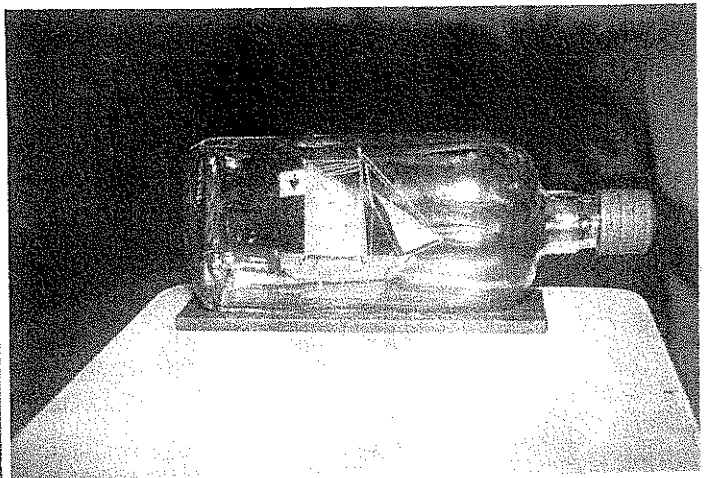
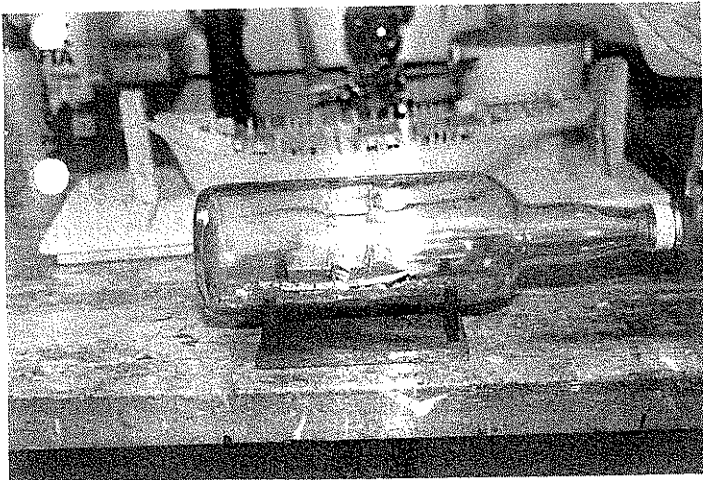
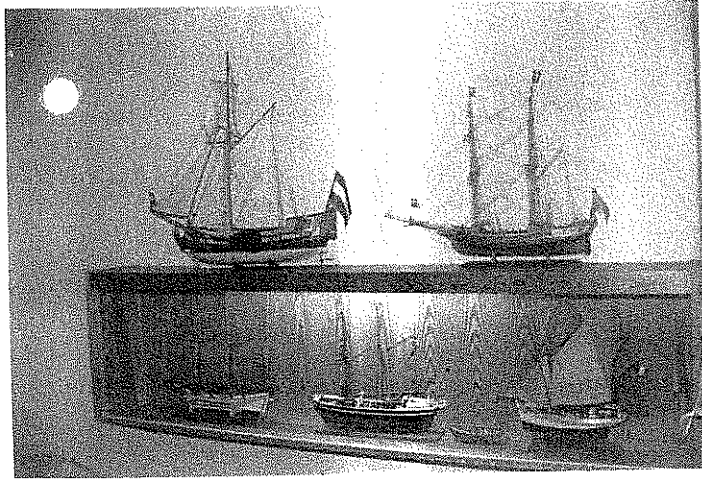
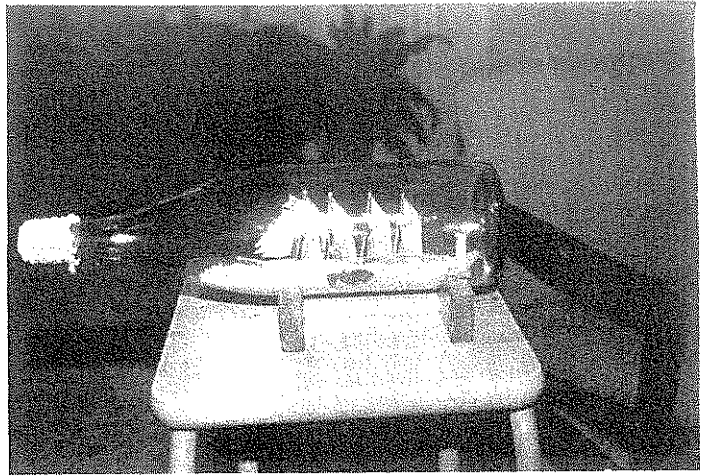
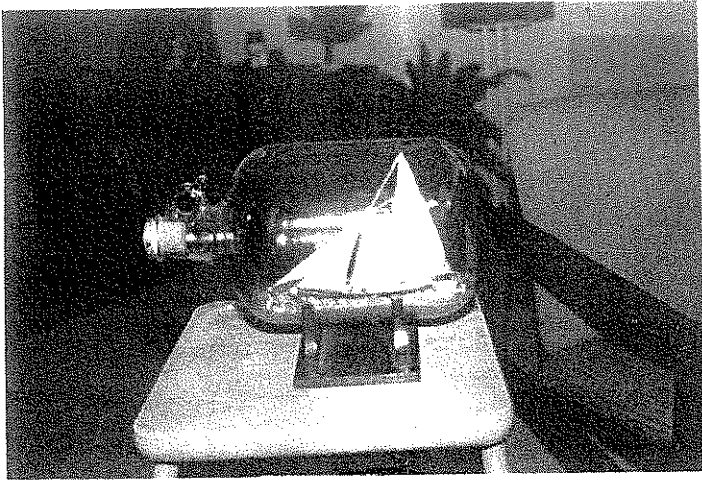
Det var meget svært at få "Bosse Yacht" ind i flasken og få den placeret på de fire messingøjler - mindst 15 gange måtte jeg tage det ud igen - men det rikt lykkedes det - så blev jeg glad -

Har sendt 50 kr. til Erik Lindholm - nu nær banken igen har åbnet.

Gnudet hermed foreningen et godt i fremtiden - og fortsat god søfløds fremover.

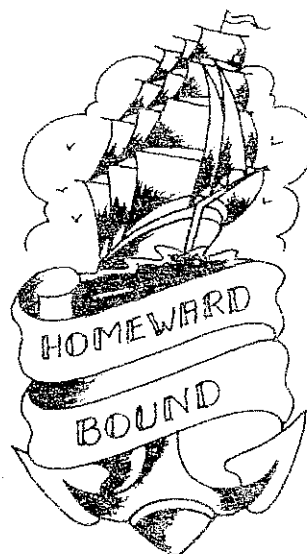
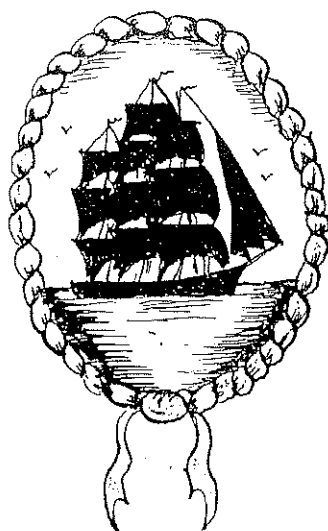
Paul Erik Strunberg

60 5

Prov på Tato-Björns
konst, ytterligare en
detalj av en viking
finns på sid 4.

Forts från sid 1

I en annan flaska berättas mera Taube-historia. Där är Malö, Majs båt och baddräkt, barken Balladen som Evert seglade med och Princess of Wales med Buenos Aires som destinationsort. I den båtens besättning återfanns Karl Alfred, Fritiof Andersson och Evert

utställningen är bara drygt två centimeter lång och innehåller en dansk fiskeskonert. Vågar man tippa på att förmågan att hantera pyttesmå detaljer går i arv? Finns pappa var urmakare.

Kartor, kartor...

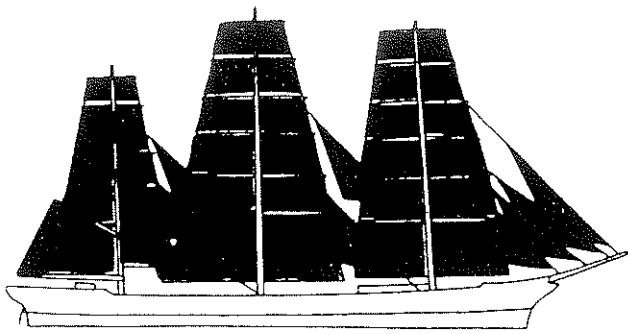
Kartor från skilda tidsepo-ker, kartor som skildrar verkli-

skog och mark, satellitbilder av jorden, lantmäterikartor...

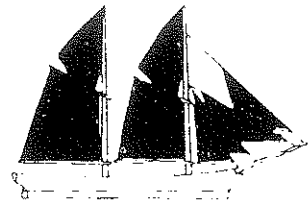
Just nu kan kartor för alla möjliga ändamål studeras på biblioteket i Habo. Här kan man se hur 1500-talets kartritäre hade för sig att Sverige såg ut. Och vilka platser som ansågs värda att ta med då. Till dem hör exempelvis Ionacop,

kan man slå sig ner vid ett spelbord och på så sätt åka runt Sverige i Nils Holgerssons ving-spår. Eller också kan man prova orienteringsspelet. Men det måste ske senast den 9 november. Efter det datumet, ingen kartutställning på biblioteket.

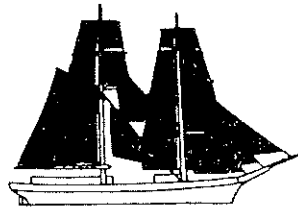
ULLA GÖRL-APPELKVIST

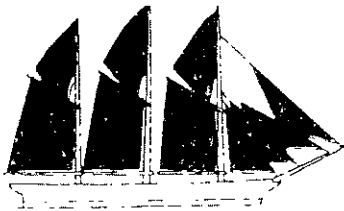
Fullriggare

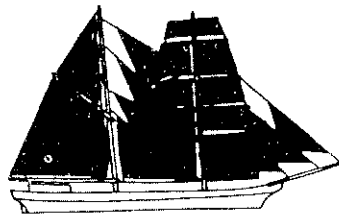
Skonare

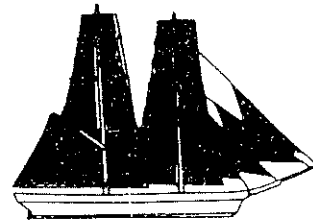
Brigantin

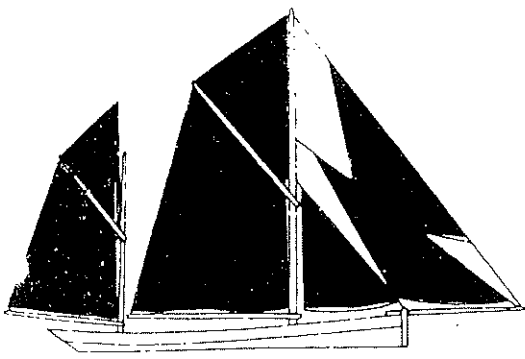
Tremastad slätskonare
("hundraelva")

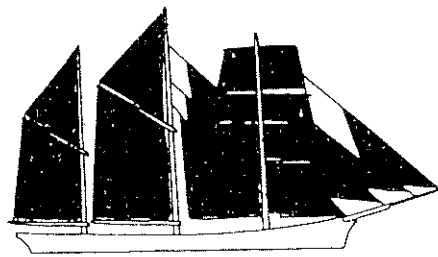
Råsegelskonare

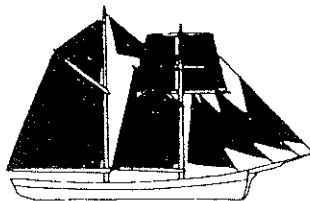
Brigg

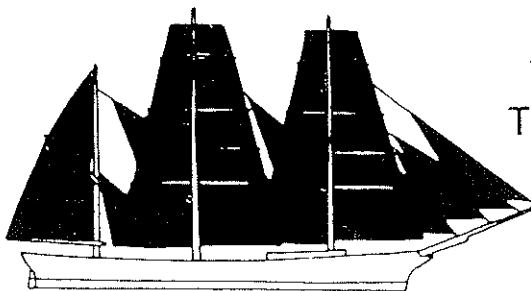
Galeas

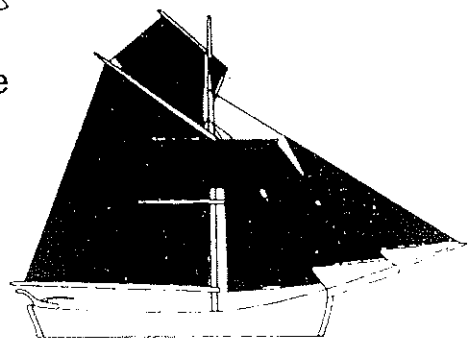
Skonertskepp

Toppsegelskonare

Bark

Jakt

Gläd vär och skön

sommar

med många nya
skepp i flaskor
till hösten

